

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach . . .	2,65 "
Na pocztę, już z odnośnikiem . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na pocztę już z odnośnikiem . . .	8,67 "
Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty abonamentowej. —	

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lin. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza 11 lin. 3 lin. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Wtorek Katarzyny
Środa: Piotra i Konrada

CHOJNICE, środa dnia 26. listopada 1930 r.

Słońca wschód 7.41 zachód 15.53
Księżyc wschód 12.33 zach. 20.06

Więści o krótkiej treści

Ostateczny wynik wyborów do Senatu

Lista nr 1, 62 mandaty w okręgach i 14 z listy państwowej równa się	76
Lista 4, 10 mand i 2 z listy państw razem	12
Lista 7, 12 mand i 2 z listy państw razem	14
Lista 11 (Ukraińcy)	4
Lista 12 Niemcy	3
Lista 19 (Chadecja)	2
razem	111

Międzynarodowa konferencja komunikacyjna

rozpoczęła swe obrady w Amsterdamie z udziałem przedstawicieli 19 państw — Obrady potrwa ją do soboty — Chodzi o uregulowanie międzynarodowej europejskiej komunikacji towarowej

Dr Schacht

b prezydent Banku Rzeszy wyjeżdża dziś w nocy ze Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej gdzie wygłosił szereg wykładów

Rewizja w Słowie Pomorskim

W sobotę 22 bm w godzinach 16,30 — 20,30 policja śledcza i mundurowa pod kierownictwem podkomisarzy Szmytkowskiego i Konarskiego przeprowadziła skrupulatną rewizję w lokalach redakcji i administracji Słowa Pomorskiego, tudzież w Drukarni Toruńskiej

Ponadto zrewidowano szczegółowo mieszkania prywatne: red Józefa Kanarowskiego, red Wacława Madejskiego sekretarza Stron Narod pana Franciszka Sołtysiaka i buchaltera głównego Drukarni Toruńskiej p Albina Białego

Poszukiwano akt Obozu Wielkiej Polski

Do więzień warszawskich

przewieziono uwięzionych b posłów, którzy dotąd przebywali w więzieniu wojskowym w Brześciu nad Bugiem — Udzielono im wszystkich przywilejów przyznawanych więźniom politycznym

Niemcy świadek katastrofy okrętu

Z Hamburga donoszą: Do wyspy Sylt w Morzu Północnym przybyła próżna łódź ratunkowa — Rozpoznano w niej własność zaginionego przed kilkunastu dniami żaglowca motorowego który znajdował się w drodze z Anglii do portu Gothenburg — Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że okręt ten zginął podczas gwałtownej burzy, jaka szalała wówczas nad Morzem Północnym

Sąd Najwyższy zatwierdził wyrok na terrorystów ukraińskich

Sąd Najwyższy rozpoznawał skargę kasacyjną obrońców Romana Bidy, Michała Tereszczuka, Iwana Wacka, Józefa Naoniewiczza, Włodzimierza Nachnickiego i Józefa Kiryłuca, skazanych przez sąd przysięgłych we Lwowie za zamach na Targi Wschodnie Polegał on na dokonaniu szeregu aktów terrorystycznych, m in podłożeniu maszyny piekielnej pod gmach zarządu Tragów Sąd we Lwowie skazał Bidę na karę śmierci, pozostałych terrorystów na karę po 5 lat ciężkiego więzienia

Sąd Najwyższy skargę kasacyjną oddalił

Setna rocznica śmierci Jana Śniadeckiego

W dniu 21 bm przypadła setna rocznica śmierci jednego z największych polskich matematyków i astronomów Działalność jego naukowa przypada na czasy największego upadku politycznego i rozprzężenia moralnego w Polsce Życie zeszło mu na sumiennych i długoletnich studiach, do których stale powracał w czasie swej pracy pedagogicznej na Uniwersytecie Krakowskim Powołany w roku 1807 na rektora Uniwersytetu Wileńskiego, pracuje wraz z Jędrzejem Śniadeckim i innymi, dzięki którym Wszechnica Wileńska wysunęła się na czoło, jako ognisko kulturalne, które podnosiło godność ducha narodowego w Polsce Pod koniec życia zamieszkał na stałe pod Wilnem w Jaszunach gdzie śmierć położyła kres jego pełnej wydajności pracy w dniu 21 listopada 1830 roku

Pół miljarda dolarów długów Państwa Polskiego

17 dolarów na głowę mieszkańca

Ogólne zadłużenie Polski wynosi obecnie 512.139.000 dolarów czyli około 17 dolarów na głowę mieszkańca Z ogólnej sumy długoterminowych pożyczek zagranicznych, zaciągniętych przez państwo polskie w ciągu dziesięciu lat swej niepodległości, około 250 milionów dolarów pożyczono w Stanach Zjednoczonych i państwach europejskich bezpośrednio po wojnie na wyżywienie ludności Likwidacja starego długu monarchji austriacko - węgierskiej pochłonęła 36 milj, dola-

rów; około 57 milj dolarów zużyto w związku z przeprowadzeniem planu stabilizacyjnego, z pozostałości około 118 i pół milj dolarów obrócono na odbudowę państwa — Resztę wydatków pokryto z zysków państwowych, uzyskanych z inflacji dawnej marki polskiej i ze zwykłych dochodów państwowych, na które składają się wpływy podatkowe i zyski monopoli i przedsiębiorstw państwowych

Ks. arcybiskup Jałbrzykowski przeciw nauczycielom-bezwyznaniowcom

Wobec otwarcia wrogiego stanowiska w stosunku do Kościoła katolickiego, zajętego przez nauczycielstwo Z P N S P pow szczuczyńskiego k/Lidy, ks arcybiskup Romuald Jałbrzykowski, metropolita wileński, postanowił nie udzielać misji kanonicznej do nauczania religii nikomu z powyżejwymienionych nauczycieli i nauczycielek należących do Z P N S P Ponieważ wykład religii we wszystkich szkołach powszechnych jest obowiązkowy, a miejscowi księża wskutek przeciążenia pracą duszpasterską nie mogą w nich syste-

matycznie udzielać religii, przeto ks arcybiskup zwrócił się do inspektora szkolnego wymienionego powiatu o przedstawienie takich nauczycieli i nauczycielek do wykładu religii, którym będzie mógł udzielić upoważnienia kanonicznego do nauczania religii katolickiej

Jak się dowiadujemy, ks arcybiskup powiadomił o swem stanowisku wyższe władze szkolne

Należy podkreślić, że powyższa odmowa misji kanonicznej dla nauczycielstwa Z P N S P dotyczy wyłącznie powiatu szczuczyńskiego koło Lidy

Stuletnia rocznica zbrojnego czynu

W nadchodzącą sobotę dnia 29 listopada cała Polska ze stolicą na czele obchodzić będzie uroczystości setną rocznicę zbrojnego czynu — Powstania Listopadowego

Fakt, że stuletnią rocznicę powstania możemy świętować na własnej ziemi, jako wolny Naród i jako Naród potężny — nadaje obchodowi specjalnie uroczystego znaczenia

Komitet obchodu uczynił wszystko, co było w jego mocy, aby obchód święta wypadł stosownie do jego znaczenia i powagi Obchód poprzedzi wielki koncert symfoniczny w Filharmonii warszawskiej, który odbędzie się dnia 28 listopada rb o godzinie 8,15 wieczorem Dnia 29 o godzinie 9 rano odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościele św Jana, na którym obecny będzie p Prezydent Rzeczypospolitej Po nabożeństwie na dziedzińcu zamkowym nastąpi defilada szkół Podchorążych przed p Prezydentem Rzeczypospolitej

O godzinie 11 minut 30 zaciągnięta zostanie historyczna warta w Belwederze O godzinie 12 minut 30 nastąpi odsłonięcie pamiątkowej tabli-

cy na dawnej Szkole Podchorążych w Łazienkach, poczem podchorążowie odmaszerują szlakiem Piotra Wysockiego — na pl Krasińskich, gdzie o godzinie 14 nastąpi odsłonięcie pamiątkowego głazu przy ogrodzie Krasińskich, zaś w godzinę potem — odsłonięta będzie tablica pamiątkowa przy ulicy Zakroczymskiej

O godzinie 18 w hallu Politechniki odbędzie się uroczysta akademja: dzień zakończą capstrzyk orkiestr wojskowych, przedstawienia w teatrach, koncerty

Dnia 30 listopada odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościółku na Woli, poczem nastąpi uroczystość założenia kamienia węgielnego pod pomnik bohatera Woli gen Sowińskiego, Stanie on obok dzwonnicy, na historycznym trójkącie, zajmowanym przed stu laty przez baterję naczelną

Ku upamiętnieniu stuletniej rocznicy Powstania wydane zostaną specjalne monety 5-złotowe i znaczki pocztowe oraz otwarta będzie wystawa pamiątek w Muzeum Narodowym na Podwalu

Księża Polacy w Czechosłowacji

Jak wiadomo, w Czechosłowacji, na Śląsku Cieszyńskim mieszka obecnie około 150.000 Polaków, w tem około 100000 katolików, reszta zaś ewangelicy Liczba księży Polaków, którzy po ustaleniu granic zostali po stronie czeskiej, jest niewystarczająca Radosnym przeto jest objaw, że młodzież stosunkowo licznie wstępuje do seminarjum duchownego i w ten sposób kadry duchowieństwa polskiego na czeskim Śląsku Cieszyńskim, wkrótce znajdą potrzebne uzupełnienie, Seminarjum to znajduje się w Widnawie, na Śląsku Opawskim (niedaleko Nisy), utrzymuje je arcybiskup wrocławski, do którego jurysdykcji należy czeski Śląsk Cieszyński Ogólna liczba kleryków tego seminarjum, wynosi obecnie 40, w tem 20 Polaków, 16 Niemców i 4 Czechów W roku bieżącym na pierwszy rok seminarjum, zapisało się 11 słuchaczy, co jest bardzo pocieszającym, zważywszy iż nauka religii w gimnazjach czeskich, zwłaszcza w wyższych klasach, traktowana jest jako przedmiot nadobowiązkowy, i że klerycy polscy w wielkiej części ukończyli gimnazja niemieckie i cze-

skie Nawiasem warto dodać, że seminarjum widnawskie pod kilku względami jest oryginalne Ponieważ w gimnazjach czechosłowackich prawie zupełnie nie jest wykładany język grecki, przeto znajomość tego języka nie jest wymagana przy przyjęciu do seminarjum Wykłady w seminarjum odbywają się przeważnie w języku niemieckim; prace klauzurowe można pisać w języku niemieckim, czeskim, polskim i łacińskim

Znaczna stosunkowo liczba powołań kapłańskich w szeregach młodzieży polskiej na czeskim Śląsku Cieszyńskim bardzo dobrze świadczy o szczerze katolickim duchu naszych rodaków w Czechosłowacji

Sprawa p Morzyckiego

Grudziądz — W ubiegłą sobotę zapadł w tut Sądzie Okręgowym wyrok w sprawie zerwania sztyldu starostwa grodzkiego w Grudziądzu — Oskarżony Morzycki skazany został na 5 miesięcy więzienia osk Hinz na 3 miesiące więzienia z zawieszeniem kary na 2 lata, oskarżony Jordan na 4 tygodnie aresztu z zawieszeniem kary na 2 l Morzycki wniósł apelację

Nasza droga na świat szeroki

Wobec „Miesiąca Pomorza“ (16 XI — 16 XII br)

Z inicjatywy Związku Obrony Kresów Zachodnich w całej Polsce od dnia 16 bm do dnia 16 grudnia odbywa się „Miesiąc Pomorza“ — miesiąc propagandy wśród najszerszych warstw ludności Rzeczypospolitej — hasła nienaruszalności naszych granic i wyzyskania naszego dostępu do morza, zgodnie z wielkimi zadaniami naszego Państwa i Narodu.

Dawna, przedrozbiorowa Polska nie dość cenila posiadania wybrzeża morskiego i choć miała po temu szeroką możność — nie umiała rozwinąć swej potęgi morskiej. Nie wzięła przeto udziału w wielkim wyścigu narodów zachodnich w rozwoju handlu morskiego, nie zdołała obronić się, nie posiadając floty wojennej, przed najeźdźcami z północy — wreszcie pozbawiona podstępnie wybrzeża morskiego — stała się lupem sąsiadów.

Dziś posiadamy zaledwie skrawek naszego dawnego morskiego włodarstwa, ale już rozumiemy całą wartość tego skarbu. Chodzi jednak o to, by poczucie tej prawdy weszło w krew narodu, by urtwalic się mogło zrozumienie, że niemasz takiej ofiary, którejby nie warto było złożyć w obronie naszego Pomorza, naszego dostępu do Bałtyku.

Każde dziecko w Polsce powinno wiedzieć i rozumieć, że niema i nigdy nie było żadnego „korytarza“ sztucznie dzielącego Rzeszę Niemiecką i Prusy Wschodnie. Odwiecznie zaś było słowiańskie Pomorze, ziemia polska, szarpana ustawicznie przez nacisk germański ujarzmiona przez wroga, lecz znowu wyzwolona i złączona z całością Państwa Polskiego.

Po zrzućeniu niewoli krzyżackiej od roku 1466 do 1772 — tj do daty pierwszego rozbioru Rzeczypospolitej — Pomorze dzieliło losy całego narodu — od roku 1919 jest znowu razem z odródnioną Polską. Prusy zaś Wschodnie — były i są tylko kolonią niemiecką, sztucznym tworem niemieckim na obecnej ziemi Prusów i Mazurów polskich.

Pomorze kaszubskie nigdy nie przestało być krajem etnograficznie polskim. Pod rządami zaborczeni wybierali od 1871 do 1918 r piętnaście razy do parlamentu posłów wyłącznie polskich, ani razu Niemca. Jest to fakt wymowny.

Spis ludności z 1921 r wykazał, iż mieszka tu 81 proc Polaków, a zaledwie 18,5 proc Niemców. Dane zaś administracyjne stwierdzają, że w dniu 1 stycznia 1928 r ludność Województwa Pomorskiego wynosiła 978,853 osób, w tem 849,591 Polaków, czyli 88,2 proc; 109,196 Niemców czyli 11,3 proc, 4332 żydów i innych czyli 0,5 proc.

Według danych, nie mających jednak znaczenia urzędowego, w dniu 1 lipca br Niemcy w Województwie Pomorskim stanowili już tylko 9,7 proc ludności (97,575 osób).

Czy w tych warunkach historycznych i narodowościowych Pomorze jest korytarzem, utworzonym tylko w celu dania Polsce dostępu do morza? Czy w świetle tych cyfr pretensje Niemiec nie są tylko pożądaniem cudzego mienia?

Pomorze pozatem może być krajem kwitnącym tylko pod rządami Polski, kierującej swój handel światowy przez kraj ten ku Bałtykowi Gdańsk, dawny port Rzplitej, dziś związane z Polską Wolne Miasto, po czasach świetności pod skrzydłami Orła Białego — stało się zaniedbanym portem pruskim w dobie porzobiorowej, by znów przy Wolnej Polsce przeżywać nowy okres swej świetności, niestety przez gdańszczan nie cenionej. Bo oto, gdy w 1912 r przywóz i wywóz w porcie gdańskim wynosił 2,453,212 ton, to w r 1928 cyfra ta dosięgała 8,615,682 ton.

Nowy port polski w Gdyni rozwija się w tempie iście amerykańskim, budząc zdumienie innych narodów. Przez terytorjum Pomorza przechodzi nowa linja kolejowa, łącząca Gdynię z Górnym Śląskiem. Na siwych falach Bałtyku kołyszą się polskie okręty wojenne i handlowe. Skromna jest jeszcze flota polska — ale od nas tylko zależy, by liczebność jej i siła odpowiadały wielkości i sile Polski.

Niemcy dobrze rozumieją, że panowanie Polski nad Bałtykiem utrwała się z rokiem każdym, pragnęliby nie dopuścić do dalszego zagospodarowania się tu prawdziwego właściciela, bo pamiętają, co mówił w 1786 r król pruski Fryderyk II:

— Kto posiadzie ujście Wisły i Gdańsk — ten będzie większym panem Polski niż król, który w niej panuje.

Rozbiór Polski w 1772 r dowiódł słuszności tego twierdzenia. Niemcy, zagarnawszy Pomorze, wyciągnęli rękę później po Warszawę —

W r 1928 odwróciła się karta historii. Sztandar Polski znów powiewa nad Bałtykiem. Wola zaś narodu polskiego jest — by sztandar ten powiewać mógł coraz dumniej.

Potężne są Niemcy, ale potężniejszy jest jeszcze duch narodu polskiego, który ongiś stworzył Grunwald, a dziś nie da sobie wydrzeć dziedzictwa dziejowego, bramy na szeroki świat — Kaszub i Pomorze.

Niech nikt w „Miesiącu Pomorza“ nie skąpi datków na cele narodowe na Pomorzu i na budo-

wę hydroplanów wojskowych — w odpowiedzi na roszczenia niemieckie, niech każdy Polak powtórza sobie słowa kaszubskiego poety H Derdowskiego, zwrócone do Pomorza:

Czujcie tu ze serca toni
Skład nasz apostołści:
Nieba Kaszub bez Poloni
a bez Kaszub Polści

Polityka niemiecka

Minister spraw zagranicznych Rzeszy Curtius wypowiedział w tych dniach wielką mowę poświęconą polityce zagranicznej Niemiec. Mowa ta wywołała w opinii europejskiej duże wrażenie. Cała prasa niemiecka do skrajnie prawicowej włącznie powitała enuncjację Curtiusa z niezwykłym uznaniem i z rzadką jedynomyślnością, stwierdzając, że to, co „powiedział min Curtius jest tylko wyrazem przekonania całego społeczeństwa niemieckiego i wystąpieniem tem niemiecka polityka zagraniczna nawiązała tylko bliższy kontakt z własnym społeczeństwem“.

Prasa francuska komentując mowę Curtiusa stwierdza, że jest ona postawieniem w sposób urzędowy tezy rewizji traktatów, która już nie znika więcej z horyzontu polityki europejskiej. „Echo de Paris“ sądzi, iż jeżeli teza niemiecka nie zwycięży w Genewie, Niemcy przywrócą sobie wolność zbrojeń i zwolnienia z klauzul militarnych traktatu wersalskiego“.

Przemówienie ministra Curtiusa zawiera kategorię zapowiedź przystąpienia do jawnych zbrojeń i zrównania liczebnie armii niemieckiej z francuską. Plan Younga ma uleść ponownej zmianie przez złożenie w najbliższym czasie urzędowego żądania moratorium i zaprzestania wypłat sum, przypadających w myśl tego planu, państwu zwycięskiemu.

Wreszcie min Curtius zapowiedział oficjalne wystąpienie rządu niemieckiego w sprawie rewizji granic zachodnich Polski, z jednoczesnym wyrażeniem poglądu, że artykuł 19 paktu Ligi nie wymaga jedynomyślności aby sprawa stała się tematem obrad zgromadzenia.

Ten szeroki plan polityki niemieckiej zmierzający do naruszenia powojennej równowagi europejskiej i do zupełnej emancypacji Rzeszy od skutków przegranej wojny i klauzul traktatu wersalskiego, zwraca się całym swoim frontem przedewszystkiem przeciwko Polsce. Czekają nas nowa ciężka faza walki politycznej o całość naszych granic i o bezpieczeństwo naszego położenia.

Dotychczasowe żądania rewizjonistyczne wychodzą z łona społeczeństwa niemieckiego, nabierają coraz bardziej charakteru wystąpień urzędowych, stając się oficjalną treścią niemieckiej polityki zagranicznej. Polityka ta staje się coraz pełniejszą i jaśniejszą w swoich dążeniach do odzyskania pozycji przedwojennej państwa niemieckiego w układzie sił politycznych i gospodarczych świata.

Niemcy wchodzą na arenę polityczną ze swym dawnym obliczem, z którego zdjęły już niepotrzebna im maska pacyfizmu i pogodzenia się z nową Europą. Wejściu ich do czynnej polityki europejskiej towarzyszy zapowiedź wojny i głębokich wstrząsów, jako skutek dążeń rewizjonistycznych Rzeszy i ustępliwości państw zwycięskich.

Przedewszystkiem zwracają się Niemcy przeciwko nam, ale opinia narodów europejskich powinna rozumieć, że polityka Niemiec wobec Polski grozi pokojowi światowemu. Słusznie bowiem, z okazji ostatniej mowy Curtiusa, pisze w „Liberte“ znakomity publicysta francuski Bainville że „ciągłe żądanie rewizji granic polskich nie może nie wytworzyć stanu umysłów, który musi się skończyć wojną“.

Sukces wystawy grafiki polskiej w Japonji

W Tokio odbyła się ostatnio wystawa polskiej grafiki, zorganizowana przez Towarzystwo Sztuki Polskiej wśród Obcych i przez Towarzystwo Polsko - Japońskie pod protektoratem naszego poselstwa w Tokio. W uroczystości otwarcia wzięli udział ks Assaka z małżonką, ks K Tokugawa, polski charge d'affaire dr Jan Fryling, przedstawiciele rządu, sfer dworskich, nauki, sztuki; korpusu dyplomatycznego etc.

Wystawa cieszyła się bardzo znaczną frekwencją, gdyż zwiędziło ją ponad 30 tys osób, a z 94 nadesłanych eksponatów zakupiono 33 ryciny. O nie zwykłym sukcesie polskiej imprezy świadczą jeszcze pochlebne recenzje i wzmianki pism japońskich („Nitron Shimbun“, „Isji Shimpō“, „Bijutsushinron“ i inne) ilustrowane reprodukcjami polskich rycin. Katalog wystawy z wstępem piora dr M Tretera i 6-ma reprodukcjami ukazał się osobno w wydaniu angielsko - japońskim i osobno po japońsku.

Wystawa została w tych dniach już zamknięta a z końcem bm pozostałe polskie eksponaty zostaną wystawione w gmachu Mitsukoshi w Osaka.

Największe zainteresowanie na wystawie budziły ryciny, osnute na tle polskich motywów ludowych, ryciny zaś o treści religijnej były dla Japończyków mało zrozumiałe.

Praca ministra Strasburgera po włosku

Nakładem znanego wydawcy rzymskiego prof dr A F Formiggini'ego ukazał się tomik ministra Henryka Strasburgera pt „Podstawy ekonomiczne niepodległości politycznej państw“. Tomik ten stanowi zaczątek nowej kolekcji pt „Problemi internazionalni“. Praca min Strasburgera poprzedzona jest doskonałą przedmową, w której poza wskazaniem charakteru wydawnictwa zilustrowana jest działalność autora oraz rola ekonomiczna wybrzeża pomorskiego dla Państwa Polskiego.

Banki amerykańskie upadają jeden po drugim

Upadek banków w Stanach Zjednoczonych przybiera coraz bardziej zastraszające rozmiary, powodując wielki niepokój w amerykańskich sferach finansowych.

W dniu dzisiejszym znowu siedem mniejszych banków zamknęło swoje kasy. W szczególności w Stanach południowych kryzys finansowy przybrał rozmiary, niespotykane tam od dziesiątków lat.

W ten sposób ilość zamkniętych w ciągu ubiegłego tygodnia banków wzrosła do 84, w ciągu 8-miu miesięcy rb zlikwidowano nie mniej, niż 600 banków. Przyczyną tych likwidacji jest ciężki kryzys gospodarczy przeżywany przez Stany.

Nowy triumf Kiepury w Wiedniu

Jan Kiepura dał w wielkiej sali Konzerthausu przepelnionej doborową publicznością koncert, na którym odśpiewał szereg aryj pieśni kompozytorów zagranicznych, jak też i polskich, m in: arję z „Haliki“.

Sukces śpiewaka polskiego był nadzwyczajny. Publiczność rozentuzjasmowana wywoływała go po każdej pieśni po kilkanaście razy.

Artysta odśpiewał nad program kilka pieśni polskich.

Podobnego sukcesu nie pamiętają oddawna we Wiedniu. Krytyka wiedeńska stwierdza, że głos Kiepury poczynił wielkie postępy.

Z takim głosem — pisze „Wiener Allg Ztg“ stanął Kiepura u progu rozległej krainy sławy międzynarodowej.

Sensacyjny proces z powodu antyniemieckiego napisu

W swoim czasie donosiliśmy już, iż rektor uniwersytetu w Lovanium w Belgji kazał usunąć z balustrady biblioteki tej wszechnicy odbudowanej przez Amerykanów po wojennym zniszczeniu charakterystyczny i słuszny napis: „Furore teutonico dimuta, dono americano restituta“ (Szał teutoński zniszczył, dar amerykański odbudował). Rektor wychodził z tego założenia, że napis ten nie jest zgodny z charakterem wszechnicy, której tendencja ma być czysto naukowa i pacyfistyczna. Zupełnie innego był zdania architekt, który budował ową bibliotekę, nazwiskiem Warren. Wytoczył on proces uniwersytetowi z powodu usunięcia tego napisu który — jego zdaniem — stanowi ważny dekoracyjny moment. Brak tej dekoracji psuje jego dzieło, sprawiając mu w ten sposób krzywdę.

Pierwsza rozprawa odbyła się przed sądem cywilnym w Lovanium, Sąd zgodził się na zastrzeżenia architekta i skazał uniwersytet na przywrócenie napisu. Za każdy dzień zwłoki miał zapłacić uniwersytet kary 5000 franków. Rektor wniósł apelację do sądu apelacyjnego. Rozprawa, która się onegdaj zaczęła budzi zrozumiałe zaniepokojenie nie tylko lokalne.

Do skargi architekta przyłączyli się również ofiarodawcy amerykańscy, w liczbie 4-ch, którzy popierają te skargę oświadczeniem, iż tylko pod tym warunkiem złożyli na cele odbudowy biblioteki 60 milionów franków, iż ten charakterystyczny napis będzie na niej umieszczony — Proces potrwa jeszcze parę dni.

Propaganda na rzecz Habsburgów w Paryżu

W Paryżu kwitnie wielka propaganda dla Habsburgów, gloryfikująca cesarową Zytę i arcyks Ottona. W ostatnich dniach ukazał się szereg książek, stanowiących panegiryk na cześć Habsburgów, usiłujących przekonać Francuzów, że gdyby się zgodzono na propozycję pokojowe cesarowej Zyty, toby Francja zaoszczędziła 300,000 trupów i 100 miliardów franków. U rozmaitych księgarzy widać na wystawach portrety ks Ottona w galowym stroju węgierskim.

Czwarta emigracja rosyjska

Obecnie przeżywamy już czwartą emigrację rosyjską — Pierwszą tworzyła liberalna inteligencja rosyjska, walcząca z carskim samodzierżawiem — Drugą stanowili ci, którzy po przewrocie w 1917 roku opuścili Rosję, nie godząc się z regimem sowieckim — Trzecia fala to bolszewicy urzędnicy i funkcjonariusze, którzy sobie sprzykali służbę Sowietom i uszli zagranicę.

Obecnie wyszedł czas na czwartą emigrację. Zaczął ją D Nawasin, b dyrektor banku a za nim idzie Stomaniaków b zastępca komisarza spraw zagranicznych — Ta kategoria emigrantów siędzi za granicą i otrzymuje od rządu bolszewickiego hojne subsydia za milczenie — Naprzykład był dyrektor banku Szejnman pobiera rentę miesięczną w wysokości 4000 marek niemieckich to jest około 8500 zł.

Król belgijski udaremnił Ottonowi powrót na tron węgierski

Dnia 20 listopada kończy 18 lat najstarszy syn ostatniego cesarza monarchii austro-węgierskiej, Otto. W myśl ustawy dynastji Habsburgów z tą chwilą zostaje Otto głową rodziny i uzyskuje prawa do objęcia tronu.

Nie ulega już wątpliwości że pogłoski, jakoby w nocy z dnia 20 na 21 bm przygotowywała Zyta, przy pomocy swych węgierskich, a częściowo austriackich poplecych, zamach stanu którego epilogiem miała być koronacja młodego Ottona na króla Węgier, nie są pozbawione prawdy.

Jak wiadomo, mieszka Zyta wraz z dziećmi w Steenakerzele w Belgji, gdzie użył jej gościny król Albert. Wszystko było już przygotowane starannie i szczegółowo do przewrotu w Budapeszcie. Otto miał przejechać przez Szwajcarię do austriackiej granicy specjalnym pociągiem i paszport jego, oraz wszystkie wizy były już załatwione. W ostatniej chwili dopiero udaremnił plany Zyty król belgijski Albert. Wymógł on na Zycy solenną obietnicę, że ani ona, ani arcyksiążę Otto nie przystąpią obecnie do realizacji wyrotowych planów na Węgrzech.

Przyczyną kroku króla Alberta było wystąpienie kilku dyplomatów Małej Ententy, którzy w ciągu ostatniego tygodnia czynili u rządu belgijskiego krok, aby król Albert użył całego swojego autorytetu dla zmiany zamiarów Zyty. Dyplomaci owi wskazywali na to, że rząd belgijski bierze na siebie bardzo ciężką odpowiedzialność, dopuszczając do tego, aby Zyta właśnie z Belgji urządziła zamach stanu na Węgrzech i pośrednio rozpałała pożogę wojenną w Europie.

W następstwie interwencji dyplomatów Małej Ententy, król Albert odbył kilka konferencji z eks-cesarzową Zytą. Ambitna kobieta dała się wreszcie nakłonić do zobowiązania się, że na razie zarzuci swój program. Przedtem jednak porozumiała się z legitymistami węgierskimi, którzy zaprobowali jej postępowanie. W Brukseli jest tajemniczą poliszynelem, że zamek Steenakerzele oraz cza silna straż policyjna. Także lotnisko w Haeren jest stale otoczone policją, a funkcjonariusze otrzymali rozkaz, aby nie dopuścili do odlotu pewnej starszej damy w towarzystwie 18-letniego młodzieńca. Policja ma naturalnie dokładny rysopis obydwójga. Mimo, że Zyta ogłosiła swój słynny komunikat i dała przyrzeczenie królowi Albertowi, że nie weźmie czynnego udziału w żadnej akcji politycznej na korzyść swego syna, nie cofnięto straży ani z zamku, ani z lotniska.

Legitymiści węgierscy i austriaccy zmienili wskutek tego front i taktykę działania. B poseł Weisner, znany przywódca legitymistów, oświadczył wyraźnie, że obydwie tajemnicze osobistości, które pertraktowały z dyrektorem szwajcarskich kolei żelaznych w sprawie przejazdu Ottona, nie były do tego oficjalnie upoważnione, lecz wystąpiły z własnej inicjatywy, szkodząc tem bardzo sprawie i dyskredytując legitymistów. Weisner zaznaczył również w wywiadzie, udzielonym dziennikarzom, że Heimwehra nie ma nic wspólnego z austriackim ruchem monarchistycznym.

Wynikałoby więc z tego, że restytucja Habsburgów na Węgrzech jest znowu na dłuższy termin odłożona.

Zniszczone skarby archeologiczne na Pomorzu

Jak podają pisma poznańskie, w czasie budowy linii kolejowej Śląsk — Gdynia, natrafiono na obszarze Pomorza, zwłaszcza zaś koło miejscowości Żuków, na prawdziwe skarby archeologiczne. Które atoli wskutek niedbalstwa czynników nadzorujących zostały niemal całkowicie zmarnowane — Chciwość robotników, nie rozumiejących wartości odnalezionych tamże przedmiotów, okazała się silniejszą od jakiegokolwiek poczucia prymitywnej uczciwości i roztropności.

W czasie tego rodzaju robót ziemnych, gdzie niejednokrotnie wchodzi się na kilka metrów poniżej poziomu, wykopaliska w postaci starych monet, urn czy szkieletołów, broni itd są zjawiskiem dosyć powszechnym i kierownictwo tego rodzaju robót winno było zgóry pouczyć robotników i postępowaniu na wypadek jakiegoś odkrycia — Niestety jednak — jak już powiedziano — nie stało się to w omawianym wypadku i szkody są już dziś nie do powetowania.

Wypadek ten zaszedł zwłaszcza w okolicy Żukowa, gdzie na głębokości 5 mtr natrafiono najpierw na pokład t zw niebieskiej ziemi, która — jak się okazało — zawierała olbrzymią ilość bursztynu tak, że robotnicy poprostu opychali nim kieszenie — Jeden z nich znalazł tam bryłę bursztynu o wadze kilku kg a więc olbrzymiej wprost wartości — Wskutek niedopatrzności i bezprzekładnej chciwości niemal cały ten zapas bursztynu został sprzedany w ręce niemieckie do Gdańska, a tylko drobną część uratował niejaki p Cześniak z Gdyni.

Jeszcze gorzej postąpiono ze znalezionymi w wielu punktach szkieletołami i naczyniami glinianymi, pochodzenia przedhistorycznego — Naczynia te uległy bowiem całkowitemu rozbiściu, a ołbecnie wychodzi również na jaw, że zniszczono beczenny może pancierz ze lśniącego metalu o którym robotnicy sądzili, że jest ze złota — Pancierz ten porwano na sztuki i ukryto przed okiem kierownika budowy tak, że zdołano uratować tylko parę ostróg, sprzączkę i zapinkę.

Przedmioty te przekazano Muzeum Wielkopolskiemu w Poznaniu, gdzie orzeczono że wykonane są z brązu i należały do rzymskiego żołnierza, licząc zatem conajmniej 2000 lat wieku.

Pisma nawołują aby przy dalszych robotkach na tym terenie zaostrzyć nadzór i zapobiec w ten sposób dalszym niepowetowanym szkodom — Odnosi się to zwłaszcza do kurhanów, licznie rozsianych w tym obszarze a zawierających niewątpliwie cenne zabytki dalekiej przeszłości naszej.

Polska muzyka w polskim radjo

Liczne i różnorodne życzenia radjosłuchaczy napływające codziennie do poszczególnych wydziałów oraz do wszystkich skrzynek pocztowych Polskiego Radja, zaczynają się stopniowo, zwłaszcza w dziedzinie muzyki, konkretyzować — Z najwyższą radością sumując te głosy, dochodzimy do wniosku, że olbrzymia większość radjosłuchaczy przekłada muzykę polską nad obcą.

Zaczyna się przejawiać jakby reakcja przeciwko dotychczasowemu zalewowi utworów mało lub nieznanych kompozytorów obcych, zazwyczaj o wartości przeciętnej — Publiczność radjowa co raz głośniejsze domaga się utworów swojskich łatwo dla niej zrozumiałych, bo odpowiadających duchowi narodowemu.

Polskie Radjo zawsze bardzo chętnie przyjmuje do wiadomości wszelkie życzenia swych abonentów i w miarę możliwości stara się im zadośćuczynić — Stąd też muzyka polska zajmuje nader pokaźne miejsce w naszych programach radjowych, co najłatwiej sprawdzić, przeglądając dane statystyczne, dotyczące audycji muzycznych radjostacji warszawskiej w sezonie 1929 — 1930 r.

Audycje poświęcone muzyce polskiej, w liczbie 88-u zajęły 120 godzin; audycje poświęcone muzyce obcej, w liczbie 319-u, zajęły 432 godziny wreszcie audycje mieszane, w liczbie 539, zajęły 580 godzin — Jeżeli teraz przyjmiemy że w audycjach mieszanych ilość utworów polskich i obcych była jednakowa, jak to się zresztą najczęściej zdarza — jeżeli podzielimy ilość i czas trwania tych audycji przez połowę i tę połowę dodamy następnie do audycji polskich, otrzymamy w rezultacie: 358 audycji poświęconych muzyce polskiej i zajmujących 411 godzin oraz 539 audycji poświęconych muzyce obcej i zajmujących 722 godziny.

Z powyższego wynika, że wzajemny stosunek muzyki polskiej do muzyki obcej w programach audycji radjostacji warszawskiej wyrazi się cyframi 3 do 5 dla ilości i 4 do 7 dla czasu trwania audycji — Stosunek ten okaże się zupełnie normalnym, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że dorobek muzyczny Polski, o ile chodzi nam o materiał możliwy do zużytkowania przez radjofonję, datuje się dopiero od 120 do 150 lat, podczas gdy z dorobku muzycznego międzynarodowego czerpać można za okres czasu blisko dwukrotnie większy; za uważać również należy, że reprezentuje on wielokrotnie większą ilość narodów.

Muzyka polska w radjo zajmuje miejsce honorowe we wszystkich rodzajach audycji muzycznych — W dziedzinie muzyki poważnej panują genialny Chopin o przebogatej twórczości fortepianowej, Moniuszko ze swymi pieśniami, operami i utworami muzycznymi, a z kompozytorów późniejszych. Zarębski, Zarzycki, Żeleński, bogaty kolorysta Noskowski, głęboki współczesnych cieszący się sławą narodową Karol Szymanowski, Rócki, Rytel, oraz Grzegorz Fitelberg; wreszcie z najmłodszych Perkowski, Maklakiewicz i wielu innych.

Nie należy zapominać że gdyby Polskie Radjo zapełniało swe trzy, cztery koncerty codzienne wyłącznie muzyką polską bardzo szybko wyczerpałoby muzyczną twórczość rodzimą i co zatem idzie doszłoby do częstego jej powtarzania, które szybko znużyłoby radjosłuchaczy — Z tych względów koniecznym jest umiejętne przeplatanie w programach radjowych muzyki polskiej z muzyką obcą, która zawiera przecież arcydzieła tak epokowe jak naprzykład Missa Solemnis i 9 Symfonia Beethovena, Requiem Mozarta, Pasje Bacha twórczość wokalną Schuberta, oraz wiele innych których poznanie za pośrednictwem radja przyczynia się wybitnie do rozwoju międzynarodowej kultury muzycznej wśród polskich radjosłuchaczy — Postępując w ten sposób, radjo nasze zna komicie spełnia swą misję polską — i kulturalną.

Detektyw zwyciężony — zwycięzca

57)

Mr Barnes, przyrzekł pan nie mieszać się narazie w moją sprawę. Jeśli za dwie godziny przybędziesz pan do mego mieszkania, gotów będę odpowiedzieć na wszystkie pytania, oraz zaspokoić inne pretensje. Znasz mnie pan dostatecznie, by wiedzieć że dotrzymuję słowa. A teraz chodźmy, przyjaciele!

Zaraz też wyszli wszyscy z zakrytą czyniąc tem prawdziwą ulgę zebranym, a Barnes został, do cna ogłupiały. Uroczystość odbyła się bez dalszych przeszkód, a w pół godziny potem państwo Leory Mitchel odjechali do hotelu piątej avenue. Barnes, nie czekając końca, odszedł zaraz po przeczytaniu pisma wręzonego przez Mitchela. Było to, noszące datę dnia ubiegłego, poświadczenie urzędu cywilnego, że zaślubin dokonano. Bez względu na to jakie miał detektyw powody przeszkodzeniu małżeństwu Mitchela, było ono faktem, a zrezygnował człowiek okpił Barnesa ponownie dzięki depezy Seftona, która umożliwiła mu poprzedzenie ślubu kościelnego, cywilnym.

ROZDZIAŁ XV

Mitchel udziela łaskawie paru wyjaśnień

Po powrocie do Nowego Jorku udał się Barnes zaraz do swego biura gdzie ze zdziwieniem zastał Lucette.

— No i cóż? — spytał ostro.

— Przyszedłem, by panu złożyć niezwłocznie sprawozdanie. Niema czasu do stracenia.

— Jakto? Co się dzieje?

— Znalazłem dziecko w East Orange. Na szczegóły czas później, bowiem znowu je stamtąd panie Barnes czy szukał pan w Nowym Orleanie dziewczynkę do Remsenów?

— Nie wiem, ale Mitchel i Miss Remsen zo-

szła aną dziś rano o dziesiątej zaślubieni w katedrze św Patryka.

— Jeśli zdołałem przeszkodzić, nie nastąpi to! — wykrzyknął detektyw i podążył do kościoła gdzie doznał wiadomego już niepowodzenia.

Punktualnie o drugiej przybyli Barnes i Neuilly do hotelu piątej avenue, a Mitchel przyjął ich zaraz.

— Mr Barnes, — rzekł wesoło — cieszy mnie że teraz mogę panu służyć. Rano spieszo mi było i przybył pan w porze trochę niedogodnej, tak że byłem nieco szorstki.

— Nie mam ochoty żartować, mój panie. Jest to sprawa nader poważna. Oto Mr Neuilly z Nowego Orleanu, który się zdecydował odbyć długą podróż dla sprawiedliwości.

— Bardzo mi miło poznać pana! — rzekł Mitchel podając rękę, a Neuilly pochwylił ją, chociaż niedawno byłby przysięgł, że raczej weźmie rozpalone żelazo, niż uściśnięcie dłoni człowieka, który skrzywdził tak nikczemnie córkę jego starego przyjaciela z Południa — Radbym wiedzieć, panie Barnes, czy szukał pan w Nowym Orleanie rubinów żony mojej?

— Nie szukałem go wcale. Pan jednak wiesz dobrze, dlaczego usiłowałem przeszkodzić zaślubinom pańskim.

— Nie, nie wiem zgoła! Cóż to za powody?

— Jeśli pan nie wiesz, z jakiegoż powodu zawarty został wczoraj jeszcze ślub cywilny?

— Mógłbym odpowiedzieć, że tak bywa często, ale wyznam uczciwie, że mi to wpadło do głowy dopiero na wieść o pańskim powrocie. Pomyślałem, że mógłby panu utkwic w głowie pogląd, iż nie mogę się teraz żenić. Znając pana dobrze, wiedziałem, że w takim wypadku — a zdarzało się to już nieraz — wkroczy pan napewno. Ponieważ postanowiłem odbyć zaślubiny w porze oznaczonej, namówiłem drogą żonczkę moją, by wczoraj jeszcze wzięła ślub cywilny. Oto cała

historja. Jakż był tedy cel pański?

— Wiesz pan dobrze, że to wszystko blaga i że mógłbym być użyć Miss Remsen za świadka przeciw panu, co teraz, po ślubie, jest niewykonalne.

— Hm — przyznaję, że myślałem coś takiego. A cóż pan zamierza czynić teraz?

— Przedewszystkiem aresztuję pana za uprowadzenie dziecka, które było w piece Róży Montalbon.

Jeśli Barnes oczekiwał, że przeciwnik będzie zaskoczony, doznał rozczarowania.

— Tak? — rzekł spokojnie — I cóż dalej?

— Potem zmuszę pana sędownie do podania miejsca pobytu małej i wydania jej!

— Trudnoby panu przyszło, gdyby nie to, że ja sam pomogę. Ale odwróćmy tok rzeczy i zacznij my od wydania dziecka Emiljo!

Na te wezwanie weszła Mrs Leroy Mitchel, wiodąc piękną dziewczynkę. Mąż wstał, ujął małą dziewczynkę której strzegł z serdeczną miłością — Róziu — rzekł — to jest pan Neuilly, dobry, wierny przyjaciel mamy twojej. Odbył długą podróż z Nowego Orleanu, by cię zobaczyć i pocałować. Wszak prawda, Mr Neuilly?

Starzec był wzruszony głęboko, gdyż uroczą postać, stojącą przed nim, przywołała mu na pamięć dawno minione czasy Wspomniał inną, małą dziewczynkę, której strzegł z serdeczną miłością, podczas gdy dorastała. W młodości swej kochał jej matkę, to znaczy babkę Róży i skutkiem braku wzajemności został do końca życia samotnym. Rzekłszy kilka słów zyczliwych, przyciągnął dziecko do siebie, potem zaś wstał, odprowadził dziewczynkę do drzwi, znowu pocałował w czoło, wyprowadził do pokoju przyległego poprosił by zaczekała, a potem wrócił zamykając za sobą.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z POMORZA

Tuchola Z Tow Pań Św Wincentego a Paulo Uchwałą walnego zebrania mianow. długoletnią członk. zarządu p Marię Gundermanową — znaną w naszym mieście działaczkę na niwie społecznej — członkiem honorowym Tow Pań Św Wincentego a Paulo. Warto zaznaczyć, iż p G pracowała w zarządzie 17 lat i to 8 lat jako skarbniczka oraz 9 lat jako przewodnicząca w którym to czasie położyła wielkie zasługi dookoła rozwoju Tow jak i wogóle w pracy społecznej; której dziś jeszcze się poświęca

Utworzenie Spółki Łowieckiej Ostatnio utworzono tutaj Spółkę Łowiecką, której zarząd tworzą: pp burmistrz Saganowski — przewodniczący Jan Latzke, Pałucki, Dąbrowski i Augustyński

Założenie Grona Przyjaciół Sceny Z inicjatywy p F Ligny założono tu Grono Przyjaciół Sceny, liczące narazie około 20 członków. Do zarządu weszli: pp T Ligma, Reynowski, Urbanowski i Mechliński. Grono urządziło przed kilku dniami swój pierwszy występ, grając „Orleńca“

Jeszcze jedna kancelarja adwokacka Przy ul Świeckiej otworzył p K Tomaszewski kancelarję adwokacką. Pan T był naczelnikiem Sądu Powiatowego w Tczewie. Obecnie mamy w Tucholi trzech adwokatów

Grudziądz Urzędnik domu karnego uprowadził więźnia - szpiega Wydarzył się tu wypadek, oddawna nienotowany w kronice kryminalnej. Mianowicie urzędnik więzienia karnego Alfons Romanowski uprowadził więźnia, odsiadującego kilkuletnią karę i zbiegł z nim w niewiadomym kierunku. Szczegóły tej sensacyjnej afery przedstawiają się w sposób następujący:

Romanowski zatrudniony był w zarządzie więzienia karnego w wydziale buchalteryjnym. Bliżko zaprzyjaźniony z pomocnikiem naczelnika więzienia, niejakiem p Markowem (Rosjaninem), korzystał widocznie z niezwykłych przywilejów, skoro mógł uprowadzić w biały dzień skazanego na karę kilkuletniego więźnia szpiega, oficera litewskiego Stan Rynkowskiego, Romanowski wyszedł z Rynkowskim po południu na miasto — i już nie wrócił do więzienia. Obaj najprawdopodobniej uciekli przez Gdańsk do Prus Wschodnich. Romanowski przed ucieczką zabrał z domu potajemnie pewną sumę pieniędzy. Podobno dopuścił się on poważnej defraudacji na szkodę więzienia

Romanowski występował w charakterze świadka w sensacyjnym procesie Stanka

Za zbiegami rozesłano listy gończe. Romanowski liczy lat 25, wzrost średniego, szczupły szatyn; nosił na sobie granatowy garnitur marynarkowy i czarne palto z fokowym kołnierzem. Szpieg Rynkowski liczy lat 30, wzrost średni, krępy, włosy ciemnoblonde, ubrany był w strój więzienny, lecz napewno przebrał się. Znak szczególny: brak mu 7 zębów. Rynkowski miał siedzieć do roku 1934

Świecie Po złotych godach — nagły zgon W ubiegły czwartek uległ nagłej śmierci śp Piętrzykowski — jeden z najstarszych obywateli naszego miasta; który przed kilku dniami obchodził swe złote gody małżeńskie

Osię, pow świecki W polskie ręce Przed kilku dniami nabył miejscowy obywatel p Kaczmarek nieruchomości z rąk niemieckich, od p Ferdynanda Nitza. Nowo nabywcy „Szczęść Boże!“

Łąski Piec, pow świecki Wieczornica LOPP W nowo wybudowanej sali kupca p Frydrycha urządzono onegdaj pierwszą zabawę propagandową na rzecz Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej którego to Koła prezesem jest p Wyka kier tartaku Hr Tyrzkiewicza

Jania Góra, pow świecki Ceny drzewa W ubiegłym tygodniu odbyła się tutaj licytacja na drzewo z lasów państwowych nadleśnictwa Świekatówko, Placono za drzewo opałowe: metr szczapów 11 złotych, walki 8 zł. Na drzewo budulcowe, z powodu wysoko ustalonej taksy, nie było reflektantów

Świekatowo, pow świecki Z spółdzielni mleczarskiej Utworzona tutaj w ostatnim czasie — z inicjatywy Kółka Rolniczego — spółdzielnia mleczarska przystąpiła do realizacji swego głównego zadania, w którym to celu wydzierżawiła od p Gołębiewskiego mleczarnię dotychczasową

Sucha pow świecki Święto młodzieży W niedzielę 23 bm urządziło miejscowe Stow Młodzieży Męskiej uroczystą wieczornicę ku czci swego patrona Św Stanisława Kostki. Na program składały się: przemówienie, odegranie sztuczki amatorskiej oraz zabawa na zakończenie

Z DALESZEJ POLSKI.

Wilno Stada wilków na Wileńszczyźnie Na terenie powiatu Mołodeczańskiego pojawiły się ostatnio wielkie stada wilków, które wyrządzają ludności wiejskiej znaczne szkody. Głodne wilki zbliżają się zuchwale pod same wsie i porywają zwierzęta domowe. Wczoraj na terenie gminy rakowskiej stado wilków napadło na patrol KOP. Osaczeni ze wszystkich stron żołnierze zabili 2 olbrzymie wilki

ROZMAITOŚCI

Sensacyjny wynalazek Marconiego

Senator Marconi, który niedawno powrócił do Genui wynalazł nowe urządzenie radiowe, mające być istnym cudem techniki — Według pobieżnych wiadomości, które dotychczas nadeszły, idzie tu o zastosowanie automatów telefonicznych w radiotechnice przy użyciu fal krótkich

Dotychczas rozmowy telefoniczne między abonentem stacji telefonicznej automatycznej, a stacją radiową i jej abonentami, odbywały się jedynie za pośrednictwem odnośnego urzędu telefonicznego, który przejmował w aparacie odbiorczym rozmowę nadaną na telefonie drutowym i tę rozmowę dalej przekazywał zapomocą stacji nadawczej radiowej — Jeżeli dwa urzędy pocztowe, z centralą telefoniczną drutową, jeden naprzykład w Europie, a drugi w Ameryce porozumiewały się ze sobą, następowało to dotychczas na drodze radiowej i to było dotychczasowym maksymalnym efektem — Abonenci zaś jednej stacji nie mogli się bezwzględnie porozumiewać z abonentami stacji drugiej, jak tylko za pośrednictwem odnośnych urzędów i każda rozmowa musiała być w urzędzie pocztowym odbierana i nadawana dalej przez radio do drugiej stacji, która ją odbierała i przekazywała przez drut do odbiorcy

Wynalazek Marconiego polega zatem prawdopodobnie na tem, że obecnie będzie można bez pośrednictwa urzędu pocztowego wprost na swoim automacie telefonicznym porozumiewać się skombinowaną nawet drogą drutową i bezdrutową z abonentem stacji odbiorczej, a to zupełnie bez pośrednictwa poczty

Byłoby to równoznaczne z rozszerzeniem centrali telefonów automatycznych jednego miasta na cały kraj, albo nawet na jeszcze większe obszary

Drugą zaletą wymienionych nowowynalezionych urządzeń, ma być zagwarantowanie tajemnicy rozmowy — Dotychczas fale radiowe a tem samym i rozmowy telefoniczne na nich nadawane były dostępne dla każdego i przy odpowiednim urządzeniu odbiornika można było podchwycić w każdej chwili nadawane w danym czasie rozmowy — Obecnie ma to być unieważnione, a to prawdopodobnie w ten sposób, że razem z falami przenoszącymi rozmowę, nadawana zostaje fala towarzysząca, nakładająca się na tamte fale, że dźwięki słyszane przez podchwytującego rozmowę będą dla niego niezrozumiałe — Jedynie urząd, względnie osoba posiadająca umówiony dla danego ruchu film oczyszczający falę złożoną z fali towarzyszącej, pobocznej, będzie mógł odebrać właściwą rozmowę w sposób zrozumiały

Jest jasną rzeczą, że urządzenie takie najlepiej pracować będzie na falach krótkich, przedewszystkiem dzięki taniości aparatu dla fal krótkich oraz dzięki znacznej rozległości skali tychże fal, podczas gdy fale długie są właściwie już rozdane i niema obecnie już wolnych — Jest jeszcze jedna możliwość, że udało się Marconiemu wytworzyć fale kierunkowe, poruszające się w ściśle określonym kierunku w przestrzeni, podobnie, jak światło można zapomocą reflektora skierować w dokładnym żądanym kierunku — W tym wypadku ktoś postronny mógłby odebrać taką rozmowę, jeżeli miał antenę skierowaną ściśle w kierunku rozchodzenia się tej wąskiej kierunkowej wiązki fal — W każdym razie mamy tu do czynienia z ciekawym wynalazkiem, który może spowodować przewrót w telefonji dalekosiężnej

Nurkowie mogą się pogrążyć w głębinach morskich najwyżej do 450 mtr

Dalej ciśnienie wody nie pozwala już na żadne prace. Aczkolwiek taka głębokość jest już rekordem dla człowieka, dla nauki nie przedstawia ona jeszcze żadnych korzyści. Używa się do większych głębin specjalnych aparatów które wykonywują pracę ludzką precyzyjnie

Wielkim środkiem pomocniczym jest termometr morski, zapomocą którego można badać temperaturę morza na wielkich głębokościach. Termometr ten znajduje się w gilzie która wytrzymuje ciśnienie 1000 atmosfer. Można więc nim mierzyć temperaturę na głębokości 10,000 mtr, nawet. Termometr ten jest tak dokładny, że wskaźnik nawet setną część stopnia. Głównym jednak aparatem badaczy głębin morskich jest ołowianka. Ołowianka zwisa na drucie cienkim, grubości milimetra, zupełnie takim jakie są w pianinie czy fortepianie. Drut taki jest nadzwyczaj mocny, może on unieść ciężar 200 kg. Od r 1850, kiedy to sir James Carke Ross przedsięwziął pierwsze pomiary głębin zapomocą ołowianki, do dnia dzisiejszego robiono takich wymiarów 70,000 Carke zrobił ich niewiele, następcy jego około kilku tysięcy i dopiero ekspedycja niemiecka może się pochwalić kilkudziesięciu tysiącami

Jakże więc wygląda dno morskie?

Pośrodku oceanu Atlantyckiego, między Afryką a Ameryką Południową wznoszą się na dnie morskim góry, które są o wiele wyższe od Alp. Z tych gór wylaniają się nad powierzchnię morza Sta Helena, Tristan da Cunha, St Pauls Rocks i wyspa Gough. Obok tych gór na dnie morza rozciągają się głębokie doliny, które mają nieraz po 6000 mtr głębokości. Są to głębokie: Argentynska, Brazylijska, Kongo i Cap

Nauka odsłoniła tajemnice głębin oceanów

Powierzchnia ziemi nie ma już prawie żadnych tajemnic dla geografów — Białe plamy na mapach, czyli miejsca niezbadane, są coraz mniej — Sprowadzono je już do minimum — Pomimo to zadania badaczy nie są bynajmniej ukończone — Atmosfera, która otacza naszą ziemię, jak również głębin oceanów przedstawiają jeszcze wielkie pole do pracy naukowej. Co się tyczy dzieł podziemnych, to wiele ich tajemnic odkryła ekspedycja niemiecka na okęcie Meteor, która w latach 1925 — 27 badała głębin Atlantyku pomiędzy Ameryką Południową a Afryką

W Muzeum oceanograficznym w Berlinie otwarto nowy oddział w którym można zobaczyć wszelkie instrumenty, zbudować metody i obejrzeć wyniki prac tej ekspedycji. Oddział ten nazywa się Pokojem Meteoru — Na okęcie, który jedzie badać głębin mórz, znajduje się wielką liczbą przeróżnych aparatów, jakich nie znajdziemy nigdzie. Są tam windy, do których potrzeba od 7000 do 8000 mtr drutu stalowego zwijanego na specjalnych kołach. Są tam balony, które wznoszą się w powietrze na wysokość 1000 mtr, aby zmierzyć wilgoć powietrza, temperaturę i ciśnienie. Są przyrządy do mierzenia szybkości poruszania się wody w rzekach, jak również prądów morskich. Są olbrzymie ciężkie sieci, które zapuszczają się na olbrzymie głębiny w morze by wydobywać faunę głębin, którą następnie bada biologowie. Bardzo ciekawe są przyrządy dla mierzenia fal

Błędnem jest pojęcie, jakoby badanie głębin morza przeprowadzane było li tylko przez nurków

Największa głębokość

stwierdzona przez ekspedycję „Meteoru“ wynosiła 8,250 mtr

Wielkie znaczenie dla badaczy głębin posiada zagadnienie ruchu wielkich mas wody w tych głębinach morskich. Ruch ten wymierza się zapomocą wymierzania temperatury i zawartości soli w wodzie. Temperatura wody na głębokości kilometra pod równikiem wynosi 5°. Pod 30 stopniem północnej szerokości już 10°. Jak wynika więc z tego wody na równiku są nieco chłodniejsze, jak dowiodły badania cyrkulacji wód oceanicznych, ubogie w sól, wody biegną południowego są w nieustannym ruchu ku równikowi aż do obszarów głębin Cap. Tu sól opada i wody cofają się znów w stronę, skąd przyszły. Im głębiej w oceanie, tem mniej bogate w sól i coraz zimniejsze są wody

Ekspedycja badała także zawartość złota w wodach morskich. Okazało się, że jest go bardzo niewiele. W jednym metrze sześciennym wody morskiej jest jedna czterechtyśczenna część miligrama złota. Wiadomość ta prawdopodobnie zmarni wielu fantastów, którzy chcieli na wodzie morskiej zarobić miliardy

Wesoły kącik

Przykład

Na wiecu P P S Pan Rubin rwie się do trybuny — Chce przemawiać wstrzymuje go:

— Pan chce gadać? Przecież nie umie pan nawet dobrze po polsku

Na to Rubin z godnością:

— Co to przeszkadza? Cyvero też nie umiał po polsku, a jednak był świetnym mówcą!

Nowina

Jeden ze znajomych wpadł na Marka Twaina i spytał go:

— Czy słyszał pan już nowinę?

— Jedną chwileczkę! — Czy wynaleziono eliksir wiecznej młodości?

— Nie

— Czy mój wuj Jim złamał kark?

— Nie

— W takim razie może być to tylko wiadomość niedobra — Schowaj ją pan sobie!

Odwrócił się i odszedł

W biurze wyborczym

— Przyszedłam sprawdzić, czy jestem wpisana na listę wyborców

— A ile pani ma lat?

— W maju skończy 20

— To pani nie ma głosu

— Nie, nie! Mam napewno

— Ależ proszę pani, przecież co do tego są przepisy

— Kiedy mnie wyraźnie powiedziano, że mam

— Kto pani powiedział?

— Nauczyciel śpiewu

Ostrożny gość

Gospodarz: — Chodź pan prędzej, widać na niebie sliczną tęczę

Gość: — A ile mi pan policzy za nią?

Punktualny

— Przypominam, że jutro płatny pański weksel

— Myślisz pan, że ja nie wiem — Ja jestem taki punktualny, że o każdym terminie pamiętam

— Ach, więc pan wykupi

— Wykupię? Wątpię — Ale już dziś martwię się z tego powodu

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 25. listopada 1930 r.

Nauczycielstwo obwodu chojnickiego

złożyło na łódź podwodną „Odpowiedź Treviranu sowi“ zł 138, które wpłacono do Powiatowej Kasy Oszczędności

Posiedzenie Sejmiku Powiatowego

W środę dnia 26 bm odbędzie się w sali posiedzeń w Starostwie posiedzenie Sejmiku Powiatowego

Kancelarja p mec dr Klicha

znajduje się od dziś przy placu Jagiellońskim nr 6 pt w domu mistrza malarzkiego Heyna

Srebrne gody małżeńskie

obchodzi w środę dnia 26 bm mistrz rzeźnicki p Wojciech Bakos w Chojnicach z małżonką swą Heleną — Jubilatom daj Boże, doczekać złotego wesela

Nie damy Pomorza

Hasło: „Nie damy Pomorza i morza“ nie schodzi z ust wszystkich Polaków — A za słowa mi niech podążą czyny — Wszak od 16 listopada trwa Miesiąc Pomorza, którego celem jest danie pomocy i obrony ziemi pomorskiej i dostępowi do polskiego morza

Zaopatrujemy się w wydawnictwa z tej dziedziny, kupujemy nalepki Miesiąca Pomorza i dekorujemy nimi okna i wnętrza mieszkań, sklepów i instytucji — Słuchajmy biuletynów radiowych o Pomorzu, które są wygłaszane codziennie

Okazmy jak największe zainteresowanie tej wielkiej imprezie ogólnonarodowej, udzielmy najdalej idącego poparcia, składając datki na ten cel Nalepki nabywać można w urzędach pocztowych na dworcach kolejowych i w komitetach lokalnych, powiatowych i wojewódzkich Miesiąca Pomorza — Wszelkich informacji udziela Komitet Wykonawczy Miesiąca Pomorza Poznań Fredry 7, telefon 40 — 56 lub Sekcja Propagandowa Miesiąca Pomorza w Toruniu ulica Kopernika 5

Zamknął dziecko do piwnicy

Pewien urzędnik gospodarczy z powiatu chojnickiego przychwycił małe dziecko na polu w grochu — Dziecko sprowadził na majątek, zamkając je na 2 i pół godziny do piwnicy niby za karę — A że do tego nie miał prawa Sąd Okręgowy wymierzył mu 100 zł grzywny

Zaniosła dziecko ojcu

Służąca Gertruda Dolna z Czarska zaniosła półtoraroczne dziecko do wdowy Sawickiej, zamieszkałej na wybudowaniu w Czarsku i tam po zostawieniu je w korytarzu — Jak się okazało — ojcem dziecka był syn Sawickiej, który wogóle o dziecko się nie troszczył, mimo że sąd wydał wyrok — Sawicka odniosła dziecko do policji, skąd pewne małżeństwo dziecko adoptowało — Dolna stawiała teraz przed sądem, oskarżona o porzucenie dziecka, została jednak uwolniona od winy i kary, albowiem wyrok o płacenie alimentów był prawomocny, ojciec nic nie płacił a matka nie miała środków na utrzymanie, wobec czego Sawicki jako ojciec miał również obowiązek starać się o utrzymanie dziecka

Ciężka kara za krzywoprzysięstwo

Sądy nasze z całą energją zabrały się do tępienia plagi krzywoprzysięstwa, skazując winnych już nie na rok, ale na kilka lat ciężkiego więzienia — W ostatnich czasach zapadło kilka już takich wyroków, które oby były przestrożą dla tych, ktoży nie wahają się obciążać swych sumień jedną z najstraszniejszych zbrodni, jaką jest krzywoprzysięstwo

Taka też kara spotkała oskarżonych 29 letnie go Stanisława Marmurowicza z Chojnic, zamieszkałego w Bydgoszczy i 36 letniego Ignacego Dolatę zamieszkałego w Kujawach, powiat węgrowski — Sąd skazał Marmurowicza za krzywoprzysięstwo na trzy lata ciężkiego więzienia a Dolatę za namawianie do krzywoprzysięstwa na cztery lata ciężkiego więzienia

Pozatem obydwaj oskarżeni wyrokami sądu pozbawieni zostali praw obywatelskich przez 5 lat i skazani na stałą utratę zdolności składania zeznań w charakterze świadków lub biegłych

Ostrzegamy przed oszustami

W związku z wycofaniem z obiegu pięciocentowych biletów skarbowych pojawili się zwłaszcza po wszech niesumienni agenci, którzy rozsiewają wśród ludności kłamliwe wieści, jakoby te bilety stały się bezwartościowe i wyłudniają je po cenie 4,50 zł i taniej za sztukę

Celem ochrony przed niesumiennością tych spekulantów podajemy naszym czytelnikom do wiadomości, że bilety skarbowe z datą 1 maja 1925 straciły moc obiegową z dniem 30 czerwca 1929 roku jednak do dnia 30 czerwca 1931 włącznie przyjmowane będą jeszcze jako środek płatniczy względnie do wymiany przez Centralną Kasę Państwową, Kasy Skarbowe i wszystkie oddziały Banku Polskiego — Bilety skarbowe z datą 25 października 1926 roku straciły moc obiegową z dn 30 czerwca br jednak do dnia 30 czerwca 1932 r włącznie przyjmowane będą jeszcze jako środek płatniczy względnie do wymiany przez powyższe wymienione instytucje

Co można robotnikowi potrącać z zarobku?

Celem ustalenia jednolitego postępowania w sprawie potrącania z zarobków robotniczych, główny inspektor pracy wszystkich okręgów i obwodów, że z płacy robotniczej można potrącić należność za dostarczenie robotnikowi mieszkania, opłaty publiczne, zaliczki, kary przewidziane w regulaminie pracy itp

Pozatem dopuszczalne jest przekazywanie przez pracodawcę pewnych sum, podlegających wypłacie z wynagrodzenia na rzecz instytucji, organizacji oraz innych osób trzecich, jednakże wyłącznie na podstawie specjalnego pisemnego upoważnienia, udzielonego pracodawcy przez robotnika, które może być w każdej chwili przez robotnika cofnięte

Statystyka przestępstw

W obrębie posterunku P P Chojnice w miesiącu październiku zanotowano: w jednym wypadku zakłócenie spokoju, 4 włóczęgostwa, 2 uszkodzenia cielesne, 3 kradzieże z włamaniem, jedna kradzież poina 13 kradzieży zwykłych, jedno oszustwo, 18 przekroczeń przepisów sanitarno — administracyjnych, 15 przekroczeń przepisów handlowo administracyjnych, jeden nieszczęśliwy wypadek jedno przekroczenie meldunkowe, 3 opilstwa, jedno krzywoprzysięstwo, 9 nielegalnych przekroczeń granicy i 36 różnych przekroczeń przepisów policyjnych — W stosunku do września, przestępczość nie zmniejszyła się

Kino Nowości

wyświetla dziś we wtorek o godzinie 8,15 wielkie rewelacyjne arcydzieło! „O honor siostry“ Wzruszający dramat, rozgrywający się wśród arystokracji angielsko — francuskiej — W rolach głównych: uroczą pełną wdzięku Marcella Albani, męski Jean Murat i posągowo piękny Werner Fuetterer — Mimowolne zabójstwo! Prześladowanie niewinnej Ucieczka do Paryża! Fenomenalna gra! Zdemaskowanie! Przepych wystawy! Ceny zwykle! Jazz band

Z Pomorza

Sępolno — Wynik wyborów do Senatu — Nierzadkie wybory dały następujący rezultat — Uprawionych do głosowania 10821, głosowało 9353 Oddano na: Nr 1 — 1792, 4 — 1725, 7 — 1661 22 (Niemcy) — 4142 — Głosów nieważnych było 33

W Sępolnie jak i w Więcborku postanowiono głosować jawnie na listę num 1 — Sympatycy listy tej zebrał się w godz po południ i ruszyli potem pochodem przez miasto do lokalu wyborczego

Włamanie — W ubiegłą sobotę w godzinach rannych włamali się przez podniesienie żaluzji i wduszenie szyby w drzwiach wejściowych złodzieje do składu hurtownego p Bronisława Budy (hotel pod Orłem) — Skradziono 800 zł gotówki oraz za około 400 zł różnych towarów — Z pewnością śledztwo wykaże nam owych złoczyńców

Wysokie odznaczenie bydgoskiej fabryki pianin

Fabryka pianin O Majewski w Bydgoszczy przy ulicy Pomorskiej 65 wystawiła ostatnio na Międzynarodowej Wystawie w Brukseli, stolicy Belgii swoje wyroby: Wyroby jej spotkały się tam z wielkimi uznaniem czego najlepszym dow: jest przyznanie jej Grand Prix i Złotego Medalu — Z tak wysokiego odznaczenia firmy O Majewski winniśmy się cieszyć — Świadczy ono o wysokim poziomie rodzimej wytwórczości, która wybić potrafi się nawet tam, gdzie konkurencja jest bardzo wielka

Powódź w półn — zach Czechosłowacji

Z Pragi donoszą: W okolicy miasta Schüttenhofen w północno — zachodnich Czechach szereg rzek i strumieni wystąpił z brzegów, zalewając wielką część miasta — Powódź powstała wskutek nagłego topnienia niedawno spadłego śniegu

Miasto graniczne Cheb (Eger) i okolice nawiedzone zostało wczoraj przez gwałtowną burzę, która wyrządziła wiele szkód

ROZMAITOŚCI

Wystawa Grafiki Polskiej w Ottawie

Wystawa grafiki polskiej urządzona przez Polski Związek Artystów Grafików została otwarta dnia 1 listopada w Ottawie, w stołecznym mieście Kanady Biorą w niej udział najwybitniejsi polscy plastycy, między innymi Skoczylas, Stankiewicz, Siedlecki, Koryńska, Cieślowski syn, Rostowski, Poławski, Bartłomiejczyk, Tom; Gardowska, Komarska Duninówna i wielu innych Wystawa cieszy się nadzwyczajnym powodzeniem

Bryła złota ważąca 7½ kg znaleziono w Pół. Am.

Jeden z poszukiwaczy złota miał jeszcze natrafić w korycie rzeki Saramacca, w holenderskiej kolonii południowo — amerykańskiej Surinam bryłę złota rzadkiej wielkości — Waży ona bowiem 7630 gramów

Szczęśliwy odkrywca, natknął na bryłę złota całkiem niespodziewanie — Zabrał się on do osunięcia kamieni z miejsca, w którym chciał grzebać za złotem — Jeden z kamieni wydał mu się dziwnie ciężki — Gdy rozbił go młotem, przekonaj

się, że jest to czyste, świecące złoto — Chciał zwołać swego towarzysza, ale nie mógł ze wzruszenia wydobyć głosu — Ażeby zwrócić na siebie jego uwagę, zaczął rzucać nań kamieniami — Gdy ten się odwrócił skinął nań i wskazał mu na rozbitą kamień

Zagadkowy dom w Londynie

W stolicy Anglii istnieje dom czteropiętrowy z oknami, balkonami i pięknymi drzwiami — Ale drzwi te nie otwierają się nigdy i do domu tego nikt nie zagląda

Jeden z dzienników londyńskich opowiada szczerze ciekawe o tym domu osobliwym

Szoferzy londyńscy wiedzą dobrze, co to znaczy, gdy ktoś każe im jechać pod nr 23 na ulicy Leinster Gardens i gotowi są takiego kpiarza zbroksować, bo dom wymieniany jest tylko imitacją domu, a powstał wskutek skarg mieszkańców ulicy Leinster Gardens

Oto, gdy tow londyńskiej kolei podziemnej budowało w tem miejscu jedną z linii swoich, pozostał właśnie w miejscu, gdzie obecnie wznosi się imitacja domu, wykop otwarty, który szpecił ulicę Mieszkańcy więc Leinster Gardens zwrócili się do zarządu kolei z żądaniem zakrycia brzydkiej czeluści, na którą zmuszeni byli wciąż spoglądać Tow kolei uwzględniło to żądanie, a nawet, zamiast zwykłego muru, wystawiło w tem miejscu fasadę domu, odpowiadającą zupełnie stylem i wielkością domom sąsiednim

Nie wszyscy jednak mieszkańcy olbrzymiej metropolii wiedzą, że dom nr 23 przy ulicy Leinster Gardens jest tylko zwykłym murem, Skorzy stał z tego niedawno jakiś żartowniś i sprosił liczne grono osób wybitnych na bankiet, który miał się rzekomo odbyć pod tym adresem

Można sobie wyobrazić miny tych, którzy ciesząc się myślą wspaniałej uczy, dobijali się bezskutecznie do drzwi zamkniętych i wkońcu dowiedzieli się, że padli ofiarą żartu

Zawrzało zapewne przed milczącym domem, bo pomimo swej krwi zimnej, synowie Albionu kłęk potrafią

RUCH WYDAWNICZY

„Miesiąc Pomorza“

Wychodzące w Grudziądzu (Rynek 15) ilustrowane czasopismo o Morzu Polskim i Pomorzu pt „Od Naszego Morza“ mające za zadanie szerzenie umiłowania Bałtyku Polskiego i obronę Pomorza Polskiego, swym ostatnim (19) numerem jest całkowicie dostosowane do wymagań chwili „Miesiąc Pomorza“ któremu jest poświęcony artykuł wstępny

Temu samemu celowi służą: piękny patriotyczny wiersz, M Przybyłowicza „Nasza Bandera“ artykuły „Nauki Króla Chrobrego“ ks prof J A Łukaszkiewicza — „Twoje morze do cie mówią“ K Korwiń - Piotrowskiej — wiersz „Modlitwa marynarza“ Zygmunta Grynia — Precz z określeniem „korytarz polski!“ Józefa Ossowskiego — satyrę, Słoń i mops, a bajok Kryłowa przetłumaczył pułk Z Dobrowolski; setną rocznicę powstania listopadowego przypomniał Grudz — Michałowicz artykułem „Złożenie broni pod Brodnicą na Pomorzu!“ — Jan Patok podaje wierszyk kaszubski „E jo tam tak wolni“ (szentaporka Kaszebska) ks dziekan Fr Łowicki, III obraz z Ewangelji św „Chodzenie po wodzie“ — Jan Patok dalszy ciąg „Przysłowia kaszubskie“ — „Gryf“! Znowu krok naprzód ku Polsce mocarstwowej (z okazji otwarcia nowej linii kolejowej: Śląsk — Gdynia Legenda kaszubska podania kaszubskie, „Co czytać?“ „Dział zagadkowy“; „Nasza skrzynka pocztowa“, „Wesoły kącik“ dopełniają całość treści bogatej o licznych ilustracjach „Od Naszego Morza“ można zamówić we wszystkich urzędach pocztowych całej Polski!

Wesoły kącik

Prześcignął ich

Zeszli się w cukierni trzej blagierzy — Ja, — powiada pierwszy, — narysowałem raz na ścianie pajęczynę, która przypomina tak naturalną, że żona moja codzień stara się ją zdjąć — A ja, — powiada drugi, — namalowałem kilka dni temu befsztyk tak wiernie, że pies mój pogryzł kilka razy obraz, będąc pewny, że to befsztyk prawdziwy

— Ej, ja nie rysownik, ani malarz, ale zwykły rolnik — odezwał się trzeci

— Ale mogę wam również coś ciekawego opowiedzieć — W przeszłym roku owies był tak niski że wróble musiały kłękać, żeby go dosięgnąć

RUCH w TOWARZYSTWACH

SMP Męskie — Dziś o godzinie 8 próba całoci Komplet konieczny Zarząd

Lutnia — Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 25 bm o godzinie 20 w lokalu p Seydy — O przybycie wszystkich członków uprasza Zarząd

Zebranie żeńskiej Konferencji św Wincentego a Paulo odbędzie się w środę dnia 26 listopada o godzinie 5-tej po południu w lokalu p Kalety Zarząd

W piątek dnia 28 bm o godz 8 wieczorem zebranie Ligi Katolickiej parafji chojnickiej w auli miejscowej szkoły powszechnej — O liczny udział parafjan prosi Zarząd

Pogłoski, rozsiewane widocznie przez dawniejszego mojego sekretarza Brockiego, że likwiduję moją praktykę i że nie przyjmuję ani spraw karnych ani większych cywilnych, pozbawione są wszelkiej podstawy faktycznej. **Jak dotąd tak i nadal wykonuję zawód swój adwokacki.**

Behnke, adwokat.

Bankverein Chojnice,
BANK SPÓŁDZIELCZY z o. o.
w Chojnicach.

Uzupełnienie

porządku obrad na walnym zebraniu
dnia 27. listopada 1930 r.
Punkt 7. Wybór członka Zarządu.
8. Wybór członka komisji szacunkowej.

Rada Nadzorcza
D. Wyrsh, prezes.

Farby!

Farby w proszku, do pokostu i farby wodne. Wyroby polskie i zagraniczne, wyważone na funty i w beczkach. **Pokosty** czysto lniane, fabrykat swojski holenderski, farby **gotowe, olejne** farby **lakierowe** do użycia domowego, fachowo przyrządzone **lakiery**, pendzle szablony, tapety.

Jak największy wybór tylko pierwszorzędnej jakości. Ceny umiarkowane.

Drogerja, Handel Farb
BRACIA HUBERT,

właśc. **JULJAN HUBERT**
Chojnice, Pom. Gdańska 18.
rok zał. 1894. Tel. 219.

Wyuczamy

księgowości, stenografii
i pisania na maszynach

starannie i fach. Początek 2 grudnia 1930 r.
Zgłoszenia: **Postęp Bydgoszcz, ul. Sw. Trójcy 6a.**

Nasza metoda leczenia ruptury

podług dawno uznanych, lecz powszechnie jeszcze mocno zniechęconych zasad, wykazała dobre wyniki leczenia w wypadkach, gdzie inne środki zawiodły. Referencje, informacje pp. listownie bezpłatnie, za zwrotem podwójnego porta.

Nasz lekarz zaufania oczekuje WP. celem zbadania i dokładnego objaśnienia w godzinach przyjęć:

Człuchowo:

sobota, 29. listopada
po poł. od godz. 4. — 7.
niedziela, 30. listopada
przed poł. od godz. 10 — 1.
Hotel Preussenhof.

„Hermes“ Aerztliches Institut
für orthopädische Bruchbehandlung
G. m. b. H., **Hamburg 36,**
Esplanade 6.

Przetarg przymusowy

W czwartek dnia 27. XI. 30 r. o godz. 11-tej sprzedam w **Sławocinie** przed oberżą najwięcej dającym za gotówkę:

- 1 lekka powózka
- 2 tuczniaki,
- 14 warchlaków,
- 14 owiec,
- 1 kopicie kartofli,
- 1 wóz roboczy.

W Ostrowitem przed sołectwem o godz. 12.30

- 1 wirówkę,
- 1/2 sasiaka żyta (ca 100 ctr)
- 3 tuczniaki,
- 1/2 sasiaka jęczmienia (ca 60 ctr.)
- 1/2 sasiaka żyta (ca 40 ctr.)

Ponadto w **Lichnowach** 2 powózki.

Zbiórka licytantów w Chojnicach w moim biurze przy ul. Dworcowej 58 o godz. 8-mej.

W. Kowalski
komornik sądowy
Chojnice zł. 2319

Przetarg przymusowy

W środę dnia 26. XI. 30 r. o godz. 11-tej sprzedam w Chojnicach na sali p. Jażdżewskiego przy Pl. św. Jerzego najwięcej dającym za gotówkę:

- 15 obrusów.

W. Kowalski
komornik sądowy.
Chojnice. zł 1888

Skład kolonialny
wraz z mieszkaniem
od 1. I. 1931 r.
do wynajęcia
Zgłosz. pl. Król. Jadwigi 1. l.

Plecaki
oraz
walizki

połączone
Księgarnia
Dzien. Pomorskiego.

KINO NOWOŚCI

We wtorek 25 bm. o godz. 8.15
Wielkie rewelacyjne arcydzieło!

O honor siostry

Wzruszający dramat, rozgrywający się wśród arystokracji angielsko - francuskiej.

W rolach głównych: uroczą pełną wdzięku

Marcella Albani

męski **Jean Murat**

i posągowo piękny

Werner Fuetterer.

Zabójstwo przez nieostrożność — zapłata milczenia — Ucieczka do Paryża — Zdemaskowanie złoczyńcy — Przepych wystawy — Fenomenalna gra artystów!

Ceny zwykle!

Ceny zwykłe!

PIANINA

piękne w głosie, solidnie wykonane, poleca najtaniej na spłaty do 18 miesięcy

O. Majewski, fabryka pianin
Bydgoszcz, ul. Pomorska 65.

Polecam po cenach przystępnych

dla **STOLARSTWA:**

DYRTY KLEJONE
w różnych rozmiarach,
deski stolarskie
wszelkiego rodzaju.
dla **kołodziejstwa**

SUCHE BALE
dębowe — bukowe —
brzoźowe — brzoźowe,
i dyszle.

Chojnickie Tartaki
Fr. Steinhilber
Chojnice — Pomorze.

Karty
do gry

do nabycia
w księgarni
Dzien. Pomorsk.

Wielka zniżka cen!!

Barchan koszulowy

w pasy, dwustronny,

teraz mtr. zł. **1.25**

Barchan koszulowy

w pasy, trwały gatunek,

teraz mtr. zł. **1.65**

Barchan koszulowy

dobry gatunek,

teraz mtr. zł. **1.35**

Flanelka bawełniana

90 ctm. szer., w rozm. kolorach

teraz mtr. zł. **2.35**

Prześcieradła barchanowe

białe z kolorowym szlakiem

teraz mtr. zł. **4.95**

Kurtka

na cieplej podszewce,

teraz zł. **14.50**

Kurtka w lepszym gatunku,

na cieplej podszewce,

teraz zł. **19.50**

Ulster

fason sportowy,

teraz zł. **34.—**

Ulster

w lepszym gatunku,

teraz zł. **39.—**

Pościelowe

w kraty, w rozmaitych deseniach

teraz mtr. zł. **1.25**

Wsypy różowe, 80 ctm. szerokie,

nie przepuszczające pierza,

teraz mtr. zł. **2.45**

Barchan na bluzki

w ładnych deseniach

teraz mtr. zł. **2.10**

Na ręczniki kuchenne

trwały gatunek,

teraz mtr. zł. **0.85**

Ulster flauszowy

w dobrym gatunku,

teraz zł. **67.50**

Palto czarne „Esleino“

dobrze odrobione.

teraz zł. **69.50**

Ubranie granatowe

2-rzędowe,

teraz zł. **37.50**

Kurtka sportowa

z kołnier. futrzanym

teraz zł. **49.50**

Wielki wybór!

Tel. 48

J. Schreiber, Chojnice

Wielki wybór!

Rynek 17